

Négy szín: SÁRGA

A sárga a nap és a fény, színe. A sárga a tudást, a bátorítást, illetve a tudat alatt optimizmust reprezentálja, bizalmunkat erősíti. A sárga az ősz - az érettség, bölcsesség színe is.

A napot minden természeti népnél istenként tisztelték, a nap volt jelképrendszerük egyik legfontosabb szimbóluma. Az ókori görögök úgy képzeltek, Hélios napisten sárga öltözetben, fogatában négy tüzes paripával jár az égen. A nap ragyogó sárga fénye az isteni intelligenciát jelképezte.

Sárga pigmenteket – okkert és geothitot - már 17.000 évvel ezelőtt a lascauxi barlang festményeinek megfestéséhez használtak. Az ókori Egyiptomiak falfestményeiken az emberi bőr megfestéséhez és képek háttereként használtak sárga okkert. Az egyiptomi hieroglifákon – a máig ismert egyetlen írásrendszer, melynél a jelek színének is jelentése volt – az aszony szót sárga színnel írták.

Egy másik sárga melyet az egyiptomiak is használtak, az auripigment (sárga arzénszulfid As_2O_3) nevű ásvány őrlésével nyerhető sárga pigment. Az egyébként mérgező auripigmentet az egyiptomiak, majd később az asszírok és a kínaiak is falfestékként, festmények készítésére, és könyvek színezésére is használták. Sok más, a festészetben évszázadokon kereszt-

tül alkalmazott sárga pigment is mérgező: pl. a krómsárga (ólom-kromát PbCrO_4) vagy a nápolyi-sárga (ólom-antimonid $\text{Pb}_2\text{Sb}_2\text{O}_7$).

Az ókori ázsiai kultúrákban a sárga a boldogság, az örök üdvösség, a dicsőség és hírnév és a bölcsesség színe volt. Hasonlóan, mint a Római Birodalomban a bíbor és a vörös - az ókori Kínában a sáfránysárga volt az uralkodók színe. Sáfránysárga ruhát csak az uralkodók és a buddhista szerzetesek viselhettek.

Kínában a sárga fontossága a Sárga folyóhoz (Huang Ho) is köthető, mely a magával sodort sárga iszapról kapta nevét. A folyó partjai mentén lerakott sárga lösziszap életadó, mivel nagyon termékeny.

A vöröshöz hasonlóan sok kultúra a sárgának is oltalmazó jelentőséget tulajdonított: Indiában az esküvő előtt a menyasszonyok megszagattott sárga ruhát hordanak, hogy ezzel tartsák távol a rossz szellemeket. Több népnél a sárga az esküvői szín. Más kultúrák a sárgáról azt tartják, hogy szerencsétlenséget hoz. A színészek is kerülik ezt a színt, és a színházban sem lehet sárga a függöny, mert az állítólag szerencsétlenséget hoz.

Míg az ókori Európában uralkodók színeként a vörös dívott, a királylányok gyakran jártak sáfránnyal színezett sárga selyemruhákba. A sáfránnyal való színezés hófehér textilt igényelt, ezért csak a drága selyem jöhetett szóba - a gyapjúra például nem tudtak szép sárgát festeni, mert szürkefátyolos lett. A sáfránysárga ruha ezért nagyon értékes volt. A sáfránysárga a szerelem - Vénusz a rómaiak szerelemistennője is sárgában járt - később pedig a gyönyör és a kék színe is volt. A keresztény vallás a középkorban a sárgát a szajhák, utcanők színévé fokozta le. Kötelezték őket, hogy szegyenletes mesterségük jeléül sárga övet, sárga szalagot, vagy sárga köpenyt viseljenek.

Mivel a sárga már nagyon kevés más színanyag hatására "beszennyeződik", a piszkos, zöldes sárga színre a középkorban utálattal és undorral tekintettek, mint a genny és a lepra színére. Ahol sárga zászló lengett, figyelmeztette az utazókat, hogy messze kerüljék el a helyet, mert

ott tombol a pestis. A hajókra kitett sárga zászló máig karanténra figyelmeztet.

Régen azt hitték minden mérgeznek, bosszúságnak az epe az oka. Akinek besárgult a bőre, azt megmérgezte a féltékenység, fösvényesség vagy az irigység („sárga az irigységtől”). Mivel a katolikus hit szerint a az irigység és kapzsiság a hét fő bűnből kettő, ez is hozzájárult ahhoz, hogy a sárga színt diszkriminálják. A szín kiközösítésének csúcspontját akkor szenvedte el, amikor a német nemzeti szocialisták kötelezték a zsidókat, hogy megkülönböztetésül sárga Dávid-csillagot viseljenek. A megkülönböztetésnek azonban nem ez volt az első esete a kereszténység történetében: a zsidóknak már a 12. században sárga kalapot kellett hordaniuk.

A sárga élettani hatása

A sárga a fény és a meleg színe. Élénkíti a hangulatot, javítja a közérzetet, felvidít és felmelegít. Goethe híres színtan könyvében ennek érzékeltetéséül azt ajánlja, nézzük meg a szürke téli tájat egy sárga üvegen keresztül. Az erős sárga azonban könnyen nyugtalanítóvá, izgatóvá, idegesítővé válhat. Egészen más egy meleg, aransárga vagy egy harsogó, rikító citromsárga szobában lenni, élni, dolgozni. Az egyikben jól érezzük magunkat, a másikban szinte megőrülünk.

A sárga volt van Gogh kedvenc színe is. Híres napraforgós képeihez kezdetben sárga okkert használt, később az akkor megjelenő kadmium- és krómsárgát is. Tájképein a fény mindig színné vált. Számára a fény szimbolizálta a déli táj melegét, a vidámságot, derűt, barátságot és szerelmet. A sárgát van Gogh mindig komplementer színével, a késsel együtt jelenítette meg. A kék-sárga párosítása számára az élet erejét és teljességét jelentette. A sárga használata fejezte ki a művész derűs, gondtalan élet iránti vágyát, melyben nem volt része – és az alkotó energiát, mely benne lakozott.

A sárga a távolból legjobban érzékelhető szín. Ezért több országban éppen sárgára cserélik az autópályák mentén azokat a kék útjelző táblákat, melyeket Magyarországon most cserélnék zöldről az éppen elavult kékre. Sárgák a közlekedésben a veszélyt jelző táblák, a jelzőlámpák átváltására figyelmeztető fény, a fényvisszaverő biztonsági mellény, a mentőmellények és a jobb láthatóság miatt a teniszlabdák is sárgák. Sárga (vagy narancssárga) a veszélyes anyagok jelölését szolgáló szín is. A kontrasztos fekete-sárga csíkozás is mindig magára vonja a figyelmünket. A vöröshöz hasonlóan a sárga az állatvilágban is veszélyt jelző szín, többnyire az állat vagy növény mérgezőségére figyelmeztet (foltos szalamandra, lódarázs).

Ásványi sárga: OKKER

Az okker a legfontosabb ásványi sárga. A természetes talajokból nyert pigmentek többnyire vasoxidok. Rendkívül színtartóak, fény- UV- és időállóak. A sárga és vörös okker földfestékek a legrégebbi színezőanyagok közé tartoznak. Nagy mennyiségű vas(III)-oxid-hidráttal tartalmaznak. A Terra di Siena (sziénaföld) és a spanyol aranyokker a leghíresebb sárga okkerföldök, melyek Toscanában, a Harz-hegységben, Bajorországban és Észak-Amerikában megtalálhatók.

Növényi sárgák:

SÁFRÁNY (*Crocus Sativus*)

A kínai hercegek és császárok sárga ruháinak színezőanyaga a sáfrány volt. Az ókori Egyiptomban a múmiákat tekerték sárga, sáfránnyal színezett gyolcsba.

Minden ősszel egyetlen nap alatt fakad ki a hagymából ez a halvány ibolyakék színű virág. Egyik este még kopár mező fölött megy le a nap, másnap reggel mintha a semmiből bújna elő, virágba borul az egész mező. Mire beesteledik, újra csupasz a mező: még aznap leszedik az összes virág, majd kitépik a vörös bibéket, mely a virág egyetlen hasznosuló része. A sáfrány nagyon érzékeny virág, nagyon sok gondoskodást igényel már virágzása előtt is. Lassú, aprólékos és fáradtságos kézi munka az apró, törekeny virágok betakarítása, és a bibék kitépkedése is. A bibéket árnyékos, jól szellőző helyen szárítják, amitől egyébként sem nagy súlyuk 4/5-ét elvesztik. 1 kg száraz bibéhez 130–170 ezer virág szükséges. Ma Irán a legnagyobb sáfrányexportőr évi 170 tonna fűszert termelnek. Ez 29 milliárd virág, melyet félmillió ember szed le. Ára kilónként 700 dollár, azaz kb. 140 000 Ft. (A korábbi sáfrány nagyhatalom Spanyolország termelése eközben 40-ről 5 tonnára esett.)

A halvány ibolyakék virágból három sárga porzó és egy háromsallangú kb. 10 cm hosszú narancsvörös bibeszál nyúlik ki. A szárított bibéből vizes extrahálással nyerik a krocin nevű színezőanyagot. A sáfrányt az ókori Ázsiában hihetetlen színező ereje miatt a növények királyának tekintették: 1:200 000-es hígításban még érzékelhető elszíneződést okoz (egyetlen gramm láthatóan megszínez 200 liter vizet). A sáfrány munkaigényes termesztése, aprólékos szüretelése és válogatása miatt rendkívül drága, csak kozmetikumok, bor és ételek, pl. rizs színezéséhez illetve elsősorban fűszerként használják.

REZEDA. A sáfrány színezékként való olcsó helyettesítője a rezeda illetve a belőle nyerhető sárga luteolin. A luteolin a legellenállóbb sárga növényi színezék. Fényálló, tartós, de a sáfrányhoz hasonlóan csak selymen, gyapjú színezésére kevésbé alkalmas. Az AURO fallazúrviaszok színezőanyaga.

KURKUMA (*Curcuma longa*) a sárgagyökérként is ismert növény Kelet-Indiában honos, a többéves növények kiszáritott gyökeréből porítják a vízben nem, csak alkoholban oldódó színezőanyagot és fűszert. Az AURO húsvéti tojásfesték színezéke.

AURO

NATURFARBEN

természetesen a legjobb!

www.auro.hu

AURO-info: 30/39-69-439